

ONTVANGEN 12 OKT. 2021

Raad van Voerendaal

Uw brief van	Uw kenmerk	Ons kenmerk 195871	Voerendaal 12-oktober-2021
Onderwerp Integriteitsonderzoek juli-september 2021		Behandeld door Veronique van Proemerren	Bijlagen BING-rapportage

Geachte raadsleden,

VERZONDEN 12 OKT. 2021

Op 29 juli 2021 heb ik opdracht gegeven aan BING om onderzoek te verrichten naar 2 meldingen die gedaan zijn in de raadsvergadering van 10 juni 2021 en betrekking hadden op het handelen van een raadslid. BING is het erkende expertisecentrum op het gebied van integriteit en openbaar bestuur. De eerste melding had betrekking op het vermeend ongewenst gebruik van een format/sjabloon, de tweede melding betrof mogelijke belangenverstrengeling. Bij de behandeling van deze meldingen heb ik de "Gedragscode integriteit" uit 2015 en de "Processtappen bij vermoeden van integriteitsschending door politieke ambtsdragers" uit 2016 gevolgd.

De onderzoeksrapportage van BING treft u bijgevoegd aan: deze is strikt vertrouwelijk. De rapportage is niet geanonimiseerd, maar ik spreek het vertrouwen uit dat u hier prudent mee om zult gaan. BING heeft, naar mijn beoordeling, een zorgvuldig (feiten-)onderzoek uitgevoerd, waarbij hoor en wederhoor zijn toegepast met alle betrokken partijen. De BING-rapportage bevat alle informatie die nodig is om, in beide gevallen, een oordeel te kunnen vormen over een vermoeden van integriteitsschending.

Melding vermoeden ongewenst gebruik sjablonen

Wat de eerste melding betreft concludeert BING dat het niet de rol van een individueel raadslid is om op de gedane wijze (concept)teksten van een raadsvoorstel en raadsbesluit voor te bereiden. Echter, zo er al sprake is van ongewenst gebruik, dan ligt misverstand daaraan ten grondslag. Opzet, een poging tot misleiding en/of het vervalsen van documenten, is niet aan de orde geweest. Zo getuige ook de open mailwisseling die vooraf is gegaan aan de raadsvergadering van 10 juni 2021. Ik onderschrijf deze conclusie en roep uw raad op de rol van de griffie te respecteren en rolovernemend gedrag achterwege te laten.

Melding vermoeden belangenverstrengeling

De tweede melding is zowel beoordeeld op basis van een juridische toets, als op basis van een maatschappelijke toets. Het feitenonderzoek diende antwoord te geven op, onder meer, de vraag of een raadslid mag pleiten voor een voorkeurspositie van een belangenorganisatie in de situatie waar een (reserve-) commissielid bij deze organisatie is betrokken. Daarbij speelt mee dat deze organisatie kan optreden als investeerder en/of exploitant. BING wijst met name op de jurisprudentie over artikel 28 van de Gemeentewet en artikel 2.4 van de Algemene Wet Bestuursrecht. De ABRvS lijkt te hebben geworsteld met de spanning tussen het belang van een democratische besluitvorming en het daarbij behorende fundamentele mandaat van raadsleden enerzijds en dat van het voorkomen van (schijn van) belangenverstrengeling anderzijds. Waar de ABRvS aanvankelijk koos voor een uitleg met vergaande strekking en weinig bewegingsruimte voor raadsleden, is het accent verschoven naar een benadering die meer recht doet aan de fundamentele positie van democratisch gekozen volksvertegenwoordigers. Nadrukkelijk is onderzocht of een (reserve-) commissielid die lid is van deze coöperatie en daarbij belangen heeft, zich heeft gehouden aan de eerder genoemde artikelen 28 Gw en 2:4 Awb. Ik neem de conclusie van de BING-rapportage over: ik kan niet constateren dat er sprake is geweest van een integriteitsschending en ik adviseer uw raad ook dit dossier te sluiten.

Positie gekozen volksvertegenwoordigers

Uit de mondelinge toelichting aan mij door BING is gebleken dat voor volksvertegenwoordigers andere maatstaven zijn gaan gelden. Waar leden van B&W, alsook ambtenaren, ernstige problemen zouden ondervinden wanneer zij partijen in een voorkeurspositie zouden brengen, geldt voor volksvertegenwoordigers dat zij het fundamentele recht hebben zaken te bepleiten die zij, met het oog op het maatschappelijke debat, politiek belangrijk achten. Ook indien dit leidt tot een voorkeurspositie voor een derden partij is dat niet ontoelaatbaar. Zo kan elk raadslid een zelfstandige afweging maken met het bijbehorende (morele) oordeel, tenzij sprake is van behartiging van persoonlijke belangen

Gedragscode en processtappen integriteit Voerendaal

Naast de specifieke vragen, die in het BING-rapport zijn beantwoord, heb ik ook gekeken naar de wijze waarop gevolg is gegeven aan de raadsbesluiten inzake de "Gedragscode integriteit" uit 2015 en de "Processtappen bij vermoeden van integriteitsschending door politieke ambtsdragers" uit 2016. In de Processtappen zijn drie principes vastgelegd: onpartijdige handhaving, terughoudendheid met publiciteit en zorgvuldigheid tegenover de vermeende schender. Ik wil nadrukkelijk wijzen op de volgende passages:

- "Uit het beginsel van onpartijdige handhaving volgt dat politici van alle partijen de discipline zouden moeten opbrengen om bij de beoordeling van integriteitskwesties boven de partijen te gaan staan.";
- "Het is daarom zaak dat alle betrokkenen bij een integriteitskwestie de grootst mogelijke terughoudendheid betrachten en de kwestie niet in een vroeg stadium in de publiciteit brengen.";
- "Meldingen van een vermoeden van een integriteitsschending worden gedaan bij de burgemeester, die deze in behandeling neemt."

Omdat tijdens een openbare raadsvergadering, die live gevolgd werd door publiek en pers, het vermoeden van integriteitsschending, zeker voor wat betreft het punt belangenverstrengeling, is gedaan, kan moeilijk anders worden geconcludeerd dan dat dit op deze wijze niet had moeten gebeuren. Ik wil de leden van uw raad nadrukkelijk verzoeken de door haar zelf vastgestelde gedragscode en processtappen te respecteren.

Belang van integer handelen

Een integriteitsonderzoek is geen sinecure en heeft grote impact op direct betrokkenen, ongeacht het eindoordeel. Daar ben ik mij terdege van bewust. Dat kan echter nooit reden zijn om vraagstukken op het gebied van integriteit niet bespreekbaar te maken. Samen met u wil ik lering trekken uit deze ervaring en in gesprek blijven over de omgang met elkaar en uw bijzondere taak en positie in onze maatschappij.

Met vriendelijke groeten,